

TÌNH HÌNH NHIỄM VIRUS CA-RÊ TRÊN CHÓ MANG ĐẾN KHÁM VÀ ĐIỀU TRỊ TẠI PHÒNG KHÁM THÚ Y NPET, 21 NGUYỄN CƠ THẠCH, HÀ NỘI

Đặng Thị Mai Lan¹, Đỗ Đức Thành¹, Phạm Thùy Linh²

TÓM TẮT

Kiểm tra 235 chó bị bệnh tại phòng khám thú y Npet - 21 Nguyễn Cơ Thạch - Hà Nội đã phát hiện có 50 chó mắc bệnh Ca-rê (chiếm tỷ lệ 21,28%). Chó mắc bệnh có các triệu chứng điển hình như: sốt, mệt mỏi, giảm hoặc bỏ ăn (100%); chảy nước mắt, nước mũi (96,00%); viêm kết mạc mắt và tiêu chảy phân màu cà phê (90,00%); các triệu chứng khác như nôn mửa, nôn ra bọt nhớt màu vàng xanh; ho, khó thở; trên cơ thể xuất hiện các nốt sùi trên da và sưng hóa gan bàn chân và một số chó có biểu hiện triệu chứng thần kinh chiếm tỷ lệ từ 8,00 - 70,00%.

Chó lai có tỷ lệ mắc bệnh (46,81%) cao hơn chó bản địa (28,85%) và chó nhập từ nước ngoài (9,56%). Tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê ở giai đoạn 6 tuần đến 6 tháng tuổi cao nhất chiếm 23,43%; ở giai đoạn trên 12 tháng tuổi là thấp nhất (13,33%). Tỷ lệ mắc bệnh phụ thuộc vào việc tiêm phòng vaccin đầy đủ, đúng giai đoạn.

Từ khóa: Ca-rê virus, ỉa chảy ra máu, nôn mửa, phân màu cà phê.

The situation of Canine distemper virus infection in dogs brought to examination and treatment at the NPET Veterinary Clinic at 21 Nguyen Co Thach street, Ha Noi

Dang Thi Mai Lan, Do Duc Thanh, Pham Thuy Linh

SUMMARY

The result of examining 235 sick dogs brought to the clinic veterinary Npet, 21 Nguyen Co Thach street, Ha Noi City showed that there were 50 dogs suffering from canine distemper disease (accounting for 21.28%). The typical symptoms of the infected dogs were: fever, fatigue, loss of appetite and not eating (100%); watery eyes, runny nose (96.00%); eye conjunctivitis and coffee-colored diarrhea (90.00%); other symptoms such as vomiting, vomiting greenish-yellow viscous foam; coughing, difficult breathing; on the body appeared papules on the skin and keratosis of the soles of the feet and some dogs showed neurological symptoms, accounting for 8.00% to 70.00%.

The hybrid dogs infected with higher rate of disease (46.81%) than the indigenous dogs (28.85%) and the exotic dogs (9.56%). The rate of dogs infected with canine distemper disease in the period of 6 weeks old to 6 months old was the highest (23.43%); over 12 months old was the lowest (13.33%). The rate of disease dogs depended on the vaccination enough and right period.

Keywords: Canine distemper virus, bleeding diarrhea, vomiting, coffee-colored stools.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Bệnh Ca-rê hay còn được gọi là bệnh sài sốt ở chó là một bệnh truyền nhiễm cấp tính do Canine distemper virus (CDV) gây ra. Đặc trưng của bệnh là sốt cấp tính, rối loạn tiêu hóa, hô hấp và rối loạn hệ thần kinh; bệnh trở nên trầm trọng khi có sự kết phát của vi khuẩn sẵn có ở đường tiêu hóa, hô hấp.

Tất cả các giống và lứa tuổi đều mắc cảm với bệnh sài sốt, tuy nhiên đối với giống chó ngoại và chó non thì chúng lại mắc cảm hơn, đặc biệt tỷ lệ chết rất cao.

Cho đến nay, bệnh Ca-rê được coi là bệnh cổ điển và phổ biến ở chó trên thế giới cũng như tại Việt Nam. Bệnh gây thiệt hại rất lớn về kinh tế và là mối lo ngại cho người nuôi chó. Ở Việt Nam

¹ Khoa Chăn nuôi Thú y - Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên

² Phòng khám thú y Npet - 21 Nguyễn Cơ Thạch - Hà Nội

trước đây, có thể nói các bệnh về chó chưa được quan tâm đúng mức, ngoại trừ ở các trại nuôi và huấn luyện chó nghiệp vụ.

Tuy nhiên ngày nay, các bệnh này ngày càng được quan tâm nhiều hơn do tầm ảnh hưởng của nó trong đời sống xã hội. Rất nhiều loại chó quý, đắt tiền đã được nhập về Việt Nam; nhiều bệnh viện, bệnh xá thú y, phòng khám và các cơ sở chăm sóc chó mèo đã mọc lên khắp cả nước.

Xuất phát từ thực tiễn trên, chúng tôi tiến hành nghiên cứu: *“Tình hình nhiễm virus Ca-rê trên chó đến khám và điều trị tại phòng khám thú y Npet - 21 Nguyễn Cơ Thạch - Hà Nội”*.

II. ĐỐI TƯỢNG, ĐỊA ĐIỂM, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Đối tượng, địa điểm và thời gian nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Chó ở mọi lứa tuổi nghi mắc bệnh Ca-rê đến khám và điều trị tại phòng khám thú y Npet - 21 Nguyễn Cơ Thạch - Hà Nội.

- Thời gian nghiên cứu: 8/2019 đến tháng 7/2020.

2.2 . Nội dung nghiên cứu

- Khảo sát tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo giống, theo lứa tuổi và theo mùa vụ

- Những triệu chứng lâm sàng của chó mắc bệnh Ca-rê

- Hiệu quả của một số phác đồ điều trị bệnh.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

- Tất cả những chó bị bệnh ở các giống, lứa tuổi,

mùa vụ trong năm khi đưa đến khám tại phòng khám thú y Npet đều được tiến hành điều tra và khám lâm sàng (đo thân nhiệt, tần số hô hấp và tần số tim mạch), sau đó lập bệnh án theo dõi và điều trị.

Chó nghi mắc bệnh sẽ được khảo sát và lập phiếu theo dõi, ghi đầy đủ thông tin: lứa tuổi, giới tính, giống, địa phương, tình trạng tiêm phòng vacxin và các triệu chứng lâm sàng.

Triệu chứng thường gặp: Chó ủ rũ, mệt mỏi, giảm ăn hoặc bỏ ăn. Con vật nôn ra bọt vàng, bọt trắng, thời gian nôn kéo dài. Chảy nước mũi, lâu dần sẽ thở gấp, thở khò khè. Tiêu chảy kéo dài, phân nhày, mùi tanh. Chó kiệt sức nhanh. Con vật co giật và chịu tác động trực tiếp vào hệ thần kinh. Mất dần và có mủ, loét. Xuất hiện chấm đỏ (nốt sài) ở bẹn và bụng dưới, gan bàn chân da tăng sinh dày lên. Phân chuyển màu theo các giai đoạn bệnh cho tới khi ra máu tươi và chết. Nhiều con có biểu hiện thần kinh (đi xiêu vẹo, loạng choạng, đứng lên ngã xuống...).

- Chẩn đoán bằng test CPV: Dùng tampon vô trùng lấy các mẫu bệnh phẩm (rỉ mắt, rỉ mũi, phân) ở chó nghi mắc bệnh Ca-rê, sau đó đưa vào lọ chứa 1ml dung dịch mẫu và tiến hành các bước xét nghiệm.

- Chó chết do mắc bệnh được mổ khám quan sát bệnh tích.

- Số liệu được xử lý bằng phương pháp thống kê sinh học và trên phần mềm Excel 2007.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Tỷ lệ chó mắc và chết do bệnh Ca-rê tại phòng khám thú y Npet - 21 Nguyễn Cơ Thạch

3.1.1. Tỷ lệ chó mắc và chết do bệnh Ca-rê tại phòng khám Npet

Bảng 1. Tỷ lệ chó mắc và chết do bệnh Ca-rê tại phòng khám thú y Npet

Số chó nghi mắc (con)	Số chó mắc bệnh (con)	Tỷ lệ mắc (%)	Số chó chết (con)	Tỷ lệ chết (%)
235	50	21,28	42	84,00

Kết quả của bảng 1 cho thấy trong tổng số 235 chó nghi mắc bệnh Ca-rê đem đến khám tại phòng

khám có 50 chó được phát hiện mắc bệnh Ca-rê (chiếm 21,28%). Chó mắc bệnh có các triệu chứng

diễn hình: sốt, bỏ ăn hoặc ăn ít, nôn mửa, ỉa chảy, phân có lẫn máu, trên vùng da mỏng có nốt chấm đỏ (nốt sài), chảy dịch mắt dịch mũi và có thể có triệu chứng thần kinh.... Tỷ lệ chó chết khi mắc bệnh là khá cao (84,00%) do virus tác động gây tổn thương nặng hệ tiêu hóa và hệ hô hấp, đồng thời làm giảm sức đề kháng của chó, hoàn toàn phù hợp với nhận xét của Phan Thị Hồng Phúc và cs. (2019).

Qua quá trình thăm khám và hỏi chủ chó thì hầu hết các trường hợp mắc bệnh đều chưa được tiêm đầy đủ vaccin phòng bệnh Ca-rê.

3.1.2. Tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo giống

Tại phòng khám Npet có rất nhiều giống chó khác nhau được đưa đến khám và chữa bệnh, do sở thích chơi chó cảnh. Mỗi giống chó có đặc điểm riêng với ưu việt khác nhau, từ giống có thể vóc nhỏ như: Fox, Chihuahua, Bắc Kinh... thông minh, tình cảm, sạch sẽ và tốn ít thức ăn đến Rottweiler, Bergie Đức, Doberman... được huấn luyện trông nhà, làm vệ sĩ bảo vệ chủ... Chúng tôi đã tiến hành chia thành 3 nhóm chó để theo dõi. Kết quả thu được ở bảng 2.

Bảng 2. Tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo giống

Giống chó	Số chó nghi mắc (con)	Số chó mắc bệnh (con)	Tỷ lệ mắc (%)	Số chó chết (con)	Tỷ lệ chết (%)
Chó nội	52	15	28,85	13	86,67
Chó ngoại	136	13	9,56	9	69,23
Chó lai	47	22	46,81	20	90,91
Tính chung	235	50	21,28	42	84,00

Kết quả bảng 2 cho thấy với 3 giống chó được đưa đến khám và điều trị thì giống chó lai có tỷ lệ mắc bệnh cao hơn chó nội và chó ngoại; chiếm 46,81%.

Đối với chó nội, mặc dù có vóc dáng trung bình, sức đề kháng tốt với môi trường và điều kiện ngoại cảnh nhưng tỷ lệ mắc bệnh vẫn cao (28,85%) do chó nội ít được quan tâm, không được tiêm phòng vaccin đầy đủ, thường thả rông

nên tiếp xúc với nhiều tác nhân gây bệnh.

Còn chó ngoại có tỷ lệ mắc thấp hơn cả (9,56%) là do người nuôi đã chủ động tẩy giun sán và tiêm phòng vaccin ngay từ khi mới bắt chó về, đồng thời cũng chú ý đến chế độ chăm sóc, nuôi dưỡng và khẩu phần ăn có đủ chất dinh dưỡng để nâng cao sức đề kháng cho chó.

3.1.3. Tỷ lệ mắc bệnh Ca-rê theo lứa tuổi

Bảng 3. Tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo lứa tuổi

Lứa tuổi chó (tháng)	Số chó nghi mắc (con)	Số chó mắc bệnh (con)	Tỷ lệ mắc (%)	Số chó chết (con)	Tỷ lệ chết (%)
2-6	175	41	23,43	38	92,68
6-12	45	7	15,56	4	57,14
>12	15	2	13,33	0	0
Tính chung	235	50	21,28	42	84,00

Kết quả của bảng 3 cho thấy tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo lứa tuổi mà chúng tôi theo dõi

chủ yếu ở giai đoạn dưới 12 tháng tuổi và cao nhất vào khoảng 2-6 tháng tuổi (23,43%).

Giai đoạn dưới 2 tháng tuổi, chó vẫn trong thời kỳ bú sữa mẹ hoàn toàn, chưa tập ăn ngoài, được nhận miễn dịch thụ động từ sữa đầu của chó mẹ (hình thành kháng thể qua cảm thụ từ tự nhiên hoặc được tiêm phòng vaccin phòng bệnh, miễn dịch truyền sang sữa đầu giúp chó con được phòng bệnh) nên ít bị rối loạn tiêu hóa.

Giai đoạn từ 2-6 tháng tuổi là giai đoạn chịu nhiều biến đổi nhất do chó con bắt đầu cai sữa mẹ và tập quen dần với thức ăn, hệ tiêu hóa bắt đầu thích nghi dần, chó cũng bắt đầu thay đổi môi trường sống do được tặng, được bán ở giai

đoạn này nên sức khỏe của chúng rất dễ bị mầm bệnh xâm nhập và phát triển (tỷ lệ mắc 23,43%).

Giai đoạn từ 6-12 tháng tuổi là giai đoạn chó đã trưởng thành và thích nghi với điều kiện môi trường, điều kiện nuôi dưỡng, giúp cho chó có sức đề kháng với bệnh. Tuy nhiên, một số con không được tiêm phòng hoặc tiêm phòng không đúng cách vẫn có khả năng mắc bệnh (tỷ lệ mắc 15,56%). Kết quả của chúng tôi hoàn toàn phù hợp với nhận xét của Diệp Thị Diễm Mỹ và cs. (2020).

3.1.4. Tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo mùa

Bảng 4. Tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo mùa

Mùa/vụ	Số chó nghi mắc (con)	Số chó mắc bệnh (con)	Tỷ lệ mắc (%)	Số chó chết (con)	Tỷ lệ chết (%)
Mùa xuân	87	32	36,78	28	87,50
Mùa hè-thu	58	2	3,45	1	50,00
Mùa đông	90	16	17,78	13	81,25
Tính chung	235	50	21,28	42	84,00

Kết quả bảng 4 cho thấy chó mắc bệnh Ca-rê vào mùa xuân có tỷ lệ cao nhất (36,78%). Sở dĩ, có tỷ lệ cao như vậy là do vào mùa này thời tiết có độ ẩm cao nên virus rất dễ phát tán và sinh trưởng phát triển mạnh làm tăng khả năng gây bệnh cho chó.

Tiếp đến là mùa đông có tỷ lệ mắc bệnh là 17,78%

do vào mùa này thời tiết, khí hậu lạnh, sức đề kháng của chó giảm vì phải chống chịu với thời tiết, mầm bệnh dễ xâm nhập vào cơ thể và gây bệnh. Vào mùa hè-thu, tỷ lệ mắc bệnh thấp nhất (chiếm 3,45%).

3.1.5. Tỷ lệ chó mắc bệnh Ca-rê theo nhóm đã được tiêm phòng và chưa được tiêm phòng vaccin

Bảng 5. Tỷ lệ chó mắc bệnh theo nhóm đã được tiêm và chưa được tiêm phòng vaccin

Nhóm	Số chó nghi mắc (con)	Số chó mắc bệnh (con)	Tỷ lệ mắc (%)	Số chó chết (con)	Tỷ lệ chết (%)
Đã được tiêm	85	8	9,41	2	25,00
Chưa được tiêm	150	42	28,00	40	95,24
Tính chung	235	50	21,28	42	84,00

Kết quả bảng 5 cho thấy trong tổng số 50 chó mắc bệnh có 42 chó chưa được tiêm phòng; chiếm 84,00%. Kết quả này cho thấy, ngoài các chế độ chăm sóc nuôi dưỡng thì việc tiêm phòng vaccin đúng, đủ cho chó sẽ quyết định mức độ cảm nhiễm nguồn bệnh trên chó. Tuy vậy, có 8 chó đã được tiêm phòng nhưng vẫn mắc bệnh (chiếm 9,41%);

nguyên nhân có thể do chủ nuôi không tuân theo lịch tiêm phòng vaccin, do khi tiêm vaccin lại vào đúng giai đoạn ủ bệnh hoặc cơ thể của chúng không tạo được đáp ứng miễn dịch đối với vaccin.

Nhiều chủ chó thường chỉ định kỳ tiêm phòng đại mà ít tiêm phòng các bệnh khác nên khi chó có

biểu hiện ốm mới đưa chó đến cơ sở thú y để khám và chữa bệnh nên tỷ lệ mắc bệnh là khá cao.

Qua đó cũng cho thấy ý thức phòng bệnh cho chó của chủ nuôi vẫn còn chưa cao do suy nghĩ chó chỉ nuôi ở quanh nhà, không tiếp xúc với mầm bệnh từ bên ngoài nên sẽ không mắc bệnh hoặc 1 năm tiêm phòng 1 mũi vaccin phòng dại của thú y cơ sở đã đảm bảo miễn dịch với các bệnh khác nên không

phải tiêm phòng nữa.

Kết quả này phù hợp với nhận xét của Trần Thị Thảo và cs. (2019): chó được tiêm vaccin phòng bệnh có tỷ lệ mắc bệnh thấp hơn so với chó không được tiêm phòng vaccin hoặc tiêm vaccin chưa đủ liều.

3.2. Những triệu chứng lâm sàng và bệnh tích của chó mắc bệnh Ca-rê

Bảng 6. Triệu chứng lâm sàng chủ yếu của chó mắc bệnh Ca-rê (n=50)

Biểu hiện lâm sàng	Số chó có biểu hiện (con)	Tỷ lệ (%)
Sốt	50	100
Mệt mỏi, giảm hoặc bỏ ăn	50	100
Chảy nước mắt, nước mũi	48	96,00
Tiêu chảy phân màu cà phê	45	90,00
Viêm kết mạc mắt	45	90,00
Nôn mửa	35	70,00
Ho, khó thở	23	46,00
Nốt sùi trên da và sừng hóa gan bàn chân	12	24,00
Triệu chứng thần kinh	4	8,00

Kết quả bảng 6 cho thấy những dấu hiệu đầu tiên của chó mắc bệnh là thân nhiệt tăng, dao động từ 39,5 - 40,5°C nhưng đây không phải là triệu chứng điển hình mà nó báo hiệu cơ thể đang đáp ứng lại tác nhân gây bệnh (chiếm 100%). Đồng thời 100% chó mắc bệnh đều xuất hiện triệu chứng mệt mỏi, giảm hoặc bỏ ăn (50/50 chó). Các chó bệnh thường chảy nước mắt, nước mũi chiếm 96,00%; viêm kết mạc mắt và tiêu chảy phân màu cà phê chiếm 90,00% số chó bệnh.

Ngoài ra, chúng còn thường xuyên nôn mửa, nôn khan, nôn ra bọt nhớt màu vàng xanh (70,00%) kèm ho, khó thở (46,00%). Trên cơ thể xuất hiện các nốt sùi trên da và sừng hóa gan bàn chân chiếm tỷ lệ 24,00%. Một số chó có biểu hiện triệu chứng thần kinh (8,00%).

Chó bệnh có thể ỉa chảy từ 3-6 lần/ngày (tùy từng thể trạng) làm cho cơ thể mất nước, mất chất điện giải, mũi khô, da mất tính đàn hồi. Những triệu chứng này phù hợp với kết quả nghiên cứu của Nguyễn Thị Lan và cs. (2015), Phan Thị Hồng Phúc và cs. (2020).

3.3. Kết quả điều trị bệnh cho chó mắc bệnh Ca-rê

Bệnh Ca-rê là bệnh gây ra bởi virus nên không có thuốc điều trị đặc hiệu, việc điều trị chủ yếu là nâng cao sức đề kháng, bù nước và cung cấp chất dinh dưỡng đồng thời chống nhiễm khuẩn thứ phát. Do đó, chúng tôi đã sử dụng thuốc để hỗ trợ điều trị như sau.

Trong 50 chó mắc bệnh Ca-rê, sau khi được điều trị theo phác đồ của phòng khám, liệu trình 5-7 ngày đã có 16/50 (16,00%) con khỏi bệnh.

Trong quá trình điều trị có sử dụng thêm một số thành phần trợ sức trợ lực như vitamin C, B-complex, glucose 5%, lactate ringer. Tuy nhiên, tỷ lệ khỏi của chó mắc bệnh Ca-rê rất thấp vì bệnh do virus gây ra mà hầu hết các trường hợp mắc bệnh đều chưa được tiêm đầy đủ vaccin phòng bệnh, nhiều ca bệnh khi được mang đến phòng khám đã vào giai đoạn phát bệnh nặng nên rất khó để chữa trị và tỷ lệ khỏi không cao.

Bảng 7. Kết quả điều trị cho chó mắc bệnh Ca-rê

Tên thuốc	Liều lượng	Đường tiêm	Số chó mắc (con)	Số chó điều trị (con)	Số con khỏi (con)	Tỷ lệ khỏi (%)
Cephalexin	10-15mg/1kg P	Tiêm bắp/tĩnh mạch	50	50	8	16,00
Atropin	1ml/7-10kg P	Dưới da				
Vitamin C 5%	1ml/10kg P	Tiêm bắp				
B-complex	1ml/10kg P	Dưới da				
Vitamin K	0,1mg/kg P	Tiêm bắp				
Lactat Ringer	50ml/1kg P	Tĩnh mạch				
Glucosa 5%	40ml/1kg P	Tĩnh mạch				

IV. KẾT LUẬN

- Chó mắc bệnh đến phòng khám thú y Npet - 21 Nguyễn Cơ Thạch - Hà Nội có 50 con mắc bệnh Ca-rê (chiếm 21,28%) và tỷ lệ chết là 84,00%.

- Giống chó lai có tỷ lệ mắc bệnh (46,81%) cao hơn chó nội (28,85%) và chó ngoại (9,56%).

- Chó ở giai đoạn 2 đến 6 tháng tuổi mắc bệnh cao nhất (chiếm 23,43%); giai đoạn 6-12 tháng là 15,56% và trên 12 tháng là 13,33%.

- Vào mùa xuân, chó có tỷ lệ mắc bệnh cao nhất (chiếm 36,78%); mùa đông là 17,78% và thấp nhất vào mùa hè-thu là 3,45%.

- Chó chưa được tiêm phòng mắc bệnh chiếm tỷ lệ 28,00% và chó đã được tiêm phòng nhưng vẫn mắc bệnh chiếm 9,41%.

- Chó mắc bệnh Ca-rê có các triệu chứng điển hình: sốt, mệt mỏi, giảm hoặc bỏ ăn (100%); chảy nước mắt, nước mũi (96,00%); viêm kết mạc mắt và tiêu chảy phân màu cà phê (90,00%); các triệu chứng khác như nôn mửa, nôn ra bọt nhớt màu vàng xanh (70,00%); ho, khó thở (46,00%). Trên cơ thể xuất hiện các nốt sài trên da và sừng hóa gan bàn chân (24,00%) và một số chó có biểu hiện triệu chứng thần kinh (8,00%).

- Thực hiện các biện pháp vệ sinh phòng bệnh, cách ly chó khỏe và chó bệnh đồng thời có chế độ dinh dưỡng phù hợp và tiêm phòng định kỳ, đầy đủ cho chó và sử dụng thuốc Cephalexin kết hợp một số loại vitamin, truyền dung dịch lactat, đường glucosa để điều trị triệu chứng, chống sốc phát và tăng cường sức đề kháng cho con vật.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thị Lan, Bounheuhang Sihoungvanh, Nguyễn Thị Yến, Nguyễn Hữu Nam, 2015. Một số đặc điểm bệnh lý của chó được gây bệnh thực nghiệm bằng chủng virus care (CDV-768). *Tạp chí Khoa học và Phát triển* 13: 56-64.
2. Diệp Thị Diễm My, Trần Ngọc Bích, Trần Thị Thảo, Nguyễn Khánh Thuận, Huỳnh Kim Diệu, 2020. Bệnh Care trên chó tại thành phố Sa Đéc, tỉnh Đồng Tháp. *Tạp chí Khoa học kỹ thuật Thú y*, XXVII (4): 25-30.
3. Phan Thị Hồng Phúc, Nguyễn Thị Ngân, La Văn Công, Đặng Thị Mai Lan, Nguyễn Thị Bích Đào, Nguyễn Đình Thắng, 2019. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ ở chó mắc bệnh Care tại Bệnh xá Thú y, trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên. *Tạp chí Khoa học kỹ thuật Thú y*, XXVI (4): 43-50.
4. Phan Thị Hồng Phúc, Phạm Thị Trang, Phạm Thị Phương Lan, 2020. Một số đặc điểm bệnh lý ở chó mắc bệnh Care khám và điều trị tại Bệnh xá thú y, trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên. *Tạp chí Khoa học kỹ thuật Thú y*, XXVII (4): 31-36.
5. Nguyễn Văn Thanh, Vũ Như Quán, Nguyễn Hoài Nam, 2012. Giáo trình bệnh của chó mèo. *Nxb Nông nghiệp*, Hà Nội.
6. Nguyễn Văn Thanh, Vũ Như Quán, Sừ Thành Long, Nguyễn Đức Trường, 2016. Bệnh của chó ở Việt Nam và biện pháp phòng trị. *Nxb Nông nghiệp*, Hà Nội.
7. Trần Thị Thảo, Trần Ngọc Bích, Nguyễn Phúc Khánh, 2019. Bệnh care trên chó tại thành phố Trà Vinh. *Tạp chí Khoa học kỹ thuật Thú y*, XXVI (8): 22-27.

Ngày nhận 1-9-2021

Ngày phản biện 22-9-2021

Ngày đăng 1-12-2021